

může býti i spojena peněžítá pokuta až do obnosu 5000 zl. Mohl-li však pachatel předvídati smrt člověka nějakého jakožto následek činu svého, propadá trestu smrti (§ 19 cit. zák. odst. 2 a 3 v souvislosti s § 86 odst. a § 87 ob. zák. trest). (Viz čl. »Potraviny«.)

Usnesení soudní.

V řízení sporném i exekučním činí soud svá rozhodnutí, nařízení a opatření usnesením (Beschluss). Výjimky činí případy, kde sluší vynéstí rozsudek (§§ 425 c. ř. s. 62 ex. ř.).

I. Usnesení v řízení sporném.

Dlužno lišiti usnesení upravující pouze postup sporu (na př. usnesení nařizující sloučení, dělení, obnovení, přerušeni řízení; §§ 187—191, 193 c. ř. s.) a usnesení ostatní. Usneseními prvo dotčenými není soud vázán a může kdykoliv od nich zase ustoupiti a může dále rekursu proti usnesením takovým podanému sám vyhověti (§§ 425 odst. 2, 522 c. ř. s.).

Usnesení vynéstí mohou jen soudcové, kteří se zúčastnili předchozího ústního jednání. Nastala-li změna v osobě předsedy neb členů senátu před vynesením usnesení, nutno jednání znova před změněným senátem provéstí (§§ 425 odst. s. 412 c. ř. s.).

P í s e m n ě sluší vyhotoviti:

1. usnesení, jež vydána byla mezi jednáním nebo prováděním důkazu senátem neb jeho předsedou, soudcem dožádaným neb z rozkazu činným, jestliže stranám přísluší opravný prostředek proti usnesení, aneb jestliže mohou na základě usnesení ihned exekuci vésti. Mimo to buď usnesení tohoto druhu prohlášeno bez ohledu na to, jsou-li strany přítomny čili nic;

2. usnesení učiněná mimo rok; zde ovšem publikace jich odpadá. Avšak usnesení, jímž byl zamítnut návrh strany bez předchozího slyšení odpůrce, doručí se odpůrci jen k návrhu navrhovatelově (§§ 427 c. ř. s. 64 ex. ř.);

3. žádá-li toho řízení jednání.

Usnesení nabývá působnosti doručením písemného jeho vyhotovení. V případech však, kde není doručení toto nařízeno, působí ústní prohlášení usnesení stejně jako doručení (§ 426 c. ř. s.); tak zejména v řízení bagatelním počíná běžeti 14denní lhůta rekursní již dnem po prohlášení usnesení, předpokládajíc ovšem, že byly obě strany při publikaci jeho přítomny (§ 521).

Usnesení buďtež odůvodněna, jestliže byla učiněna o návrzích odporujících, neb byl-li jimi návrh nějaký zamítnut. Při tom sluší pojeti do důvodů návrhy, o kterých se rozhoduje, jakož i skutkový děj potud, pokud toho třeba k porozumění výroku neb opatření. Není toho však třeba, (je-li to zřejmým z podání současně sděleného, aneb z protokolárního opisu (§ 428 c. ř. s.). Prvopis usnesení podpíše předseda senátu, bylo-li usnesení učiněno senátem, jinak však soudce, který usnesení učinil; nikdy však zapisovatel (§ 429 c. ř. s.). Totéž platí i o podpisování písemných vyhotovení usnesení, jež též obsahujtež, co nařizuje § 417 č. 1 a 2 ohledně rozsudků (§ 79 org. z.). Ohledně udílení vyhotovení a výtahů, dále oprav usnesení a doplnění usnesení, jímž o návrhu stran z části nebylo rozhodnuto, aneb v němž chybí žádaný výrok o útratách aneb jest neúplným platí totéž, co ustanovují §§ 418, 419, 423, 424 civ. ř. s. ohledně rozsudků.

II. Usnesení v řízení exekučním.

Všeobecně dlužno uvést, že pokud ex. ř. výjimek nestanoví, nutno též v řízení exekučním užívatí všeobecných ustanovení c. ř. s. o soudcovských usneseních (§ 78 ex. ř.). Usnesení mimo rok učiněná buďte doručení písemného vyhotovení (výměru) oznámena stranám a všem osobám, jež jinak dle předpisu zákona mají býti spraveny o usnesení, leč by v jednotlivém případě byla nařízena jiná forma oznámení.

Všechna usnesení za rok neb při některém úkonu exekučním učiněná, buďtež prohlášena. Tato usnesení doručí se písemně stranám a jinakým účastníkům při publikaci přítomným, pokud osobám těm přísluší samostatný opravný prostředek proti usnesení nebo právo na základě tohoto usnesení ihned exekuci vésti. Stranám a jinakým účastníkům, jež nebyli při publikaci přítomni, buď v těchto případech a mimo to ve všech případech, kdy toho vedení řízení vyžaduje, doručeno vyhotovení písemné. V případech, kde není nařízeno písemné vyhotovení, má ústní prohlášení účinek doručení (§ 64 ex. ř. sr. §§ 426 a 427 civ. ř. s.).

Ustanovení vedlejší jsou úmluvy neb nařízení, jimiž se smlouva, poslední pořizení nebo vůbec nějaký poměr právní co do hlavní věci blíže určují, obmezují nebo rozšiřují a tím tedy určitým způsobem modifikují pravidelné účinky právního poměru. Římské právo označuje vedlejší ustanovení pojmem »clausulae«. Jsou to condiciones, dies a modus.

O. z. o. počítá k vedlejším ustanovením: výminky (§§ 897—900), pohnutku (§ 901), čas, místo a způsob splnění (§§ 902—907), závdavek (§ 908), lítkup (§ 909), povinnosti vedlejší (§§ 912—913). (Viz čl. Výminky, Pohnutka, Obligace alternativní, Pořízení poslední, Čas splnění, Místo splnění, Splnění, Závdavek, Lítkup, Povinnosti vedlejší.)

Jednotlivá ustanovení vedlejší vztahují se — jak plyne z hořejší definice — na poměry právní, jež se zakládají nejen smlouvami, nýbrž též jinými činy právními; tak mají značný vliv výminky při posledním pořizení (§§ 696 a 703), rovněž (doložení času) dies (§§ 704—708) a příkaz (§§ 707 až 712) (viz čl. Pořízení poslední). Zvláštní význam má čas pro právní účinnost při prohlášení za mrtva (§§ 24, 113, 114, 227) (viz čl. Prohlášení za mrtva), pro předsevzetí ohlášek (§§ 72, 73) (viz čl. Manželství), opětné provdání se manželky, bylo li manželství rozloučeno (§ 120) (viz čl. Manželství), pro otázku manželského zrození (§§ 138, 156—159 a 163) (viz článek Otcovství), přenechání nalezené věci (§§ 391—392) (viz čl. Nález), způsobilost dědickou (§ 545) (viz čl. Právo dědické a způsobilost dědická), pro zapravení odkazů (§ 685) (viz čl. Odkazy), pro přijetí slibu (§ 862) (viz čl. Nabídka), zánik rukojemství (§§ 1363, 1367) (viz čl. Rukojemství) a pro promlčení (§ 1451) (viz čl. Promlčení).

Ústava (rakouská).

I. Dějiny.

Pojem »ústavy« v rozvoji dějinném značí soujem oněch zákonných předpisů, jichž účelem jest s jedné strany učiniti státní celek jednotou, s druhé strany pak upravití poměr moci státní v širším smyslu k jednotlivým členům státu; pokud jde speciálně o mocnářství rakousko-uherské, lze až do r. 1848 mluvití jedině o ústavních zákonech směru prvního. Byloť až do tohoto roku Rakousko mocnářstvím absolutním, kde soustřeďovala se veškerá moc státu jedině v rukou mocnářových, a nebylo ani památky